

SEMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Redacția și Administrația :
BUCUREȘTI
Strada Regală, 6

DIRECTORI :
A. VLAHUȚĂ și G. COȘBUC

ABONAMENTUL :
10 Lei pe an

« TINERIMEA ARTISTICĂ »

Vineri s'a deschis la Ateneu cea dintâi expoziție a Societății «Tinerimea Artistică» sub înalta patronare a A. S. R. Principesa Maria.

Odată cu această primă manifestare, credem nimerit a spune un cuvînt despre împrejurările cari au provocat-o precum și despre scopul spre care ținteste.

E fapt dovedit că, dacă publicul nostru rămîne oare-cum nedumerit față de mișcările noastre artistice, vina se resfrînge în mare parte și asupra lipsei de expoziții serioase și la epoce bine determinate, ca ast-fel să-și poată forma cu încetul o judecată întemeiată și sigură în materie de artă.

La noi, deși de vre-o cîți-va ani s'au făcut dese expoziții colective și individuale, toate însă — afară de o glorioasă excepție de toți cunoscută — mai întotdeauna aveau aerul unor alcătuirii improvizate, lipsite de o direcție hotărîită, și deci nu-î mirare dacă n'au avut puterea bine-cuvîntată de-a rodi și de-a izbuti să însemne un început de tradiție în gustul publicului nostru.

Expozițiile anuale — Salonul — cînd se fac, prezintă un așa amestec bizar de lucrări, mediocre în majoritatea lor, în cît legea selecției e înăbușită de reclama ieftină a celor cari au tot interesul să-și desfacă marfa, în paguba talentelor discrete ce se desvoltă încet, fără zgomot, dar sigur, și cu demnitate.

În aceste împrejurări publicul nu poate profita nimic, iar

pictorii și sculptorii cu atît mai puțin. Unii își pierd entuziasmul și toată rîvna de a mai lucra, alții, mai combativi, se rup din șirul camarazilor lor, organizează singuri expoziții în cercuri mai pregătite pentru artă, se înstrăinează de țară; cei mai mulți, în sfîrșit, se vād nevoiți să recurgă la dărnicia vre-unui Mecenas, nu totdeauna călăuzit de adevăratul ideal al artei.

Multe societăți s'aū format pînă acum: mai toate, surpate de neînțelegeri și nepotriviri de temperamente, aū dispărut ca orî-ce grupare ce nu are în vedere nici interesul comun, nici o țintă mai înaltă.

Putința unei înfrățiri durabile a elementelor tinere și cu dor de luptă, iată ce și-a propus să dovedească inimoșii artiști cari se prezintă anul acesta constituți în societate.

De aceea salutăm cu încredere *Tinerimea artistică*, — cu atît mai mult, cu cît deosebita simpatie ce-i acordă Alțeta Sa Regală Prințesa Maria, artistă. Ea însăși, răspîndește nu știu ce farmec de primăvară, de viață nouă în jurul acestei expoziții.

V. CIOFLEC.

CÎNTEC VECHIU

Staū la Bălgrad trei firtați,
 Staū în închisoare —
 Miine 'n zori sunt așteptați
 De spînzurătoare.

«Domnule, Măria-Ta»,
 Cel d'întiū oftează —
 «Bun aī fi de-aī aștepta
 Până mîni de-amează.

«Până maica mî-o veni
Nu mă du la moarte, —
Că de-acas' abia porni
Și-î bătrînă foarte!»

«Domnule, Măria-Ta»
Zice altul iară
«Bun ai fi de-ai aștepta
Până miini pe sară...

«Am nevestă, copilaș;
Lung e drumul foarte:
Păn' să între la oraș
Nu mă du la moarte!»

Cel din urmă-î asculta
Impăcat cu toate:
«Domnule, Măria-Ta,
Iartă-î de se poate!

«Ci de mină nu 'ntreba...
Mie mî-e tot una:
Mai vedea-voiu miini ori ba
Soarele și luna...

«N'o să'mi plîngă la mormînt
Maica ori nevasta,
Că străin am fost și sint
Eū pe lumea asta!

«Doar c'o fată dintr'un sat
M'am iubit o vară,
Dar și-aceea m'a lăsat
Și mî-o măritară!»

CITITORIÎ

Se plîng unii scriitori că «înalta noastră aristocrație» nu citește literatură romînească. Alții, mai întreprinzători, au făcut încercări serioase să introducă, măcar așa de gustare, cite-o poezie, cite-o nuvelă de-ale noastre în «lumea bună», cum se zice, dar nu s'a prins. Și lucrul nu e de mirare, și nici de supărare nu-î. Acelor, pe cari creșterea și mediul în care-au trăit i-au înstrăinat de țară și de neam, o poezie romînească — orî cît ar fi de frumoasă — e natural să nu li spue nimic, să nu li deștepte nici o amintire, să nu producă nici o tresărire în sufletul lor. Pentru ei o glumă de cafenea, un calambur auzit pe bulevardele Parisului, un cîntec de la Chat noir, vor avea întotdeauna cu mult mai adinc înțeles, și farmec, și putere de evocare, de cît cea mai aleasă bucată din literatura romînească. Și nu-s de loc de învinovățit.

Că să poți înțelege și gusta o producere literară, trebuie s'o fi trăit și tu întru cîtva, să ai în sufletul tău o pregătire, un fir de legare, trebuie să ai în tine ceva care să vibreze la glasul poetului; alt-fel te uiți la el nedumerit, ca la un om care-ți vorbește o limbă necunoscută. Și tocmai așa staū lucrurile cu «aristocrația» noastră. Pentru ea literatura romînească nici nu există. Duiioasele și genialele cîntece ale poporului nostru, fermecătoarea doină strămoșească, ar răsuna ca o țurluitură stridentă și barbară sub sclipirea policandrelor și'n parfumata atmosferă a saloanelor de «chic», în cari nici odată nu s'a vorbit romînește. Și apoi, sînt așa de ocupați oamenii aceștia, viața lor e așa de plină... că n'au vreme să facă nimic. Așa că orî cît s'ar întinde gustul de citit romînește, pe dinșii nu-î va cuceri nici-odată. Deci, de la această așa numită «*elită socială*» literatura noastră, cea demnă și cinstită, n'are ce aștepta, și nici nu-î frumos să-și întrepte vr'odată privirile într'acolo.

In Transilvania s'ar citi mult. Sînt și mai luminați și mai

entuziaști frații noștri de peste munți; dar cărțile și revistele noastre sînt scumpe, și străbat cam anevoe, tocmai acolo unde-ar fi mai cu drag citite. Despre Basarabia nici nu mai e de vorbit. Un singur exemplar din poeziile lui Eminescu a trecut peste Prut, pitit în corsetul unei domnișoare; cîteva familii l-au copiat, și-l citesc pe-ascuns, și din ce în ce mai greu îl înțeleg. Bucovenienii ne citesc puțin, Macedonenii de loc.

Aici dar, până una-alta, aici, pe liberul pămînt al țării, ni-
toată nădejdea. Sîntem șase milioane de Romîni. Din acest număr, «Universul» — el cel dintăi, și singurul până acum — a izbutit să cucerească unul la sută, iar literatura, pe seama ei, jumătate la mie. *Trei mii de cititori*, — eată maximul de... consumație, pe care se poate bizui astă-zî un bun și norocos producător de literatură.

Vi se pare puțin? — E colosal de mult în comparație cu ce era, nu mai departe, acum douăzeci de ani. Iar pe cînd își publica Alexandri primele poezii, cuvîntul «editor» nici nu era întrodus în limba noastră.

Astă-zî o carte bine scrisă (roman, poezii, nuvele) se poate desface, într'un an, în trei mii de exemplare. Din acestea, două mii se petrec în București, și numai o mie în tot restul țării. Ceî mai însetați și mai statornici cititori sînt studenții: mulți își dau bucățica de la gură pentr' o carte nouă, pentr' o revistă. În general funcționarii citesc foarte puțin. Afară, vieața e mai liniștită, și oamenii ar citi, bîeții, cu dragă inimă cîte ceva; dar jocul de cărți e o patimă teribilă în orașele noastre de provincie. Bărbați, femei, copii, toți «bat cozul» de dimineața până seara, și de seara până dimineața.

Dar sînt semne de un viitor mai bun. De ciți-va ani școlile ni dau un contingent de cititori din ce în ce mai puternic, și ca număr și ca inteligență. Se fac, pe ici pe colo, societăți de domnișoare, cari se întrunesc, citesc, discută tot ce se produce mai de seamă în literatură noastră.

Cu vremea, aceste bune exemple se vor înmulți. În toate

părțile țării se va ridica încetul cu încetul un public luminat, la a cărui chemare și bine făcătoare dragoste să poată un scriitor de talent străbate mai lesne și mai din vreme. Atunci și arta va fi mai robustă, mai fertilă și mai nobilă în manifestările ei; — iar ciupercile vor găsi mai puțin gunoiu pe care să poată prinde.

A. VLAHUȚĂ.

AMURG DE TOAMNĂ

La apus e-un lac de singe
 Toată prăfuită zare...
 Palid soarele tresare
 De fior, și 'ncet se stinge...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Namili uriașe, munții
 Iși întind coamele-aprinse —
 Regi bătrâni, ce poartă prinse
 Diademe 'n jurul fruștii...

Din văzduh cenușa sării
 Molcom peste văi se cerne,
 Vălul păcii se dișterne
 Din albastrul depărtării...

Dorul iarăși mă pătrunde!...
 Uite și bătrînul fag
 Unde ne 'ntilniam cu drag!...
 Unde ești, iubite?... Unde?...

ADA. MAT. PONI.

DE LA ȚARĂ

O cîmpie albă, încrețită de bolovanî și petricele, se desfăcea înaintea ochilor mei. Razele soarelui ce apunea poalea coama munților vecini, valea intra în umbră.

Coborîsem muntele pe o potecuță îngustă, bătătorită de capre. Eram obosit, calul sufla greu sub mine. În vale, la spatele unei stînci acoperită cu muschiu, am descălecat pentru a-mi învîrți o țigară.

De-odată, o voce de copil subțirică, îmi atinse urechea. Mă întorc să văd cine strigă, nu zăresc nimica: Numai după ce glasul se lămuri mai bine, descopăr în sfîrșit, în grămada de bolovanî o pată neagră ce mișcotia. De-acolo venia glasul:

— Fă, Marișo, fa-a-a! Nu te juca-a-a! Du copilu acasă, fa-a-a!

Ce să fie asta?

— Fă, Marișo, fă, du copilu, fa!

De data asta, în glasul micului povățuitor, se deslușia puțină supărare; cea de pe urmă vorbă era chiar poruncitoare. Negreșit, de vreme ce copilul trebuia dus acasă și Marișica își perdea timpul umblind lela, nici vorbă nu încăpea că muștrarea era întemeiată.

Cu cît m'apropiam, pata neagră se mărea și în sfîrșit putui să deosibesc un băețel cam de vr'o cinci-șase ani, îmbrăcat cu o jiletcă pin' la călcăe, peste o cămașuță până la genuchi.

La fie-care pas, o oală mare sprijinită cu mina dreaptă se clătina pe creștetul copilului, iar borșul i se prelingea pe cap. Traista de mămăligă atîrnată de umăr, îl lovea peste picioare; în stînga ținea strîns o legătură de ceapă.

El călca apăsător, cumpănit și cu siguranță. Era cald încă, deși înserase. Pe fața lui îmbujorată se vedea hotărîrea de-a ajunge cu ori-ce preț la țintă. Făcea doi-trei pași, și iar se oprea, se întorcea, și urma ascuțit:

— Fa-a-a! Marișo, ție-ți zic, nu te juca, fa!

Mă dau mai aproape, el stă locului și mă privește drept în ochi.

— A cui ești tu, piciule?

— A lui Toader Moasilă...

— Ducă de mîncare?

— Păi!...

— Nu ți-e teamă că ai să cază?

— Nu mi-e! Și mă privi iarăși cu hotărîre.

— Unde ducă mîncarea?

— Colo, în valea Muscelului...

— E departe... n'ai s'o poți duce...

— Pociu!

El zîmbi.

Era departe valea Muscelului și ducea, sărăcuțul, o sarcină prea mare pentru vîrsta și puterile lui.

Trebua să treacă întinsoarea asta de bolovană, să urce coșcogea deal, ș'apoi să coboare în valea Muscelului. Acolo erau livezile de pruni pe unde trecînd dimineața, am zăbind oamenii săpînd.

— Dar cui tot strigi tu să ducă copilul?

— Mariții!

— E soră-ta?

— Păi!..

Acest *păi* era spus cu atîta mindrie, unită cu mirare, în cit și mie par'că mi s'a făcut rușine, că nu cunosc pe-o ființă așa de însemnată.

— Da unde-a fost Marița cu copilul?

— La măicuța 'n vale.

— Pentru ce?

— Păi, i-a dat țîță copilului...

— Marița e mai mare ca tine?...

El zîmbi din nou.

— Da de unde? E mai mică de cit mine,... e atitica!

Și el ridică în sus legătura cu ceapă și-mi arăta de la pămînt cit era Marița de mare.

Băiatul să fi fost mult de șase ani, atunci țărăncuța căreia îi-era încredințată viața frățiorului, cit de mică trebuie să fi fost?

Mirarea mea creștea:

— Marița e singură, piciule?

— Nu, e cu Petrică și cu Vasilică.

— Și care e de țită?

— Vasilică.

— Dar celal-alt?

— A, Petrică e mare.

Petele negre din depărtare ce trebuiau de sigur să fie Marița cu ortaua ei — abia se zăreau.

Băețelul mulțumit, se vede, de isprava cumiinției lui, se întoarse și-o porni spre munți, călcînd apăsător printre bolovanii împrăștiați. L'am urmărit cu privirea până ce a trecut calea cea mai anevoioasă, îngrijat nu atât pentru dînsul, cit pentru soarta oalei cu borș.

Plecaî și eu. Înaintam cu greu; la fie-care pas, calul se poticnea, amenințînd să cadă.

Am ajuns pe Marița, dar care nu mi-a fost mirarea, cînd apropiindu-mă în sfîrșit, am văzut îndărătul ei, la vr'o douăzeci de pași, abia tirîndu-se, un puștiu ca de vr'o două ani.

Auzind tropotul calului, copiii se opriră. Fetița m'a privit mirată, strîngînd la sîn un frățior ca de-un an. Băețelul din urma ei, a dat un țipăt, s'a împedecat de un bolovan și căzînd, a început să urle de-ți lua auzul.

— Nu țipa, prostule... vino încoa'... dă mîna.

Stătuî locului.

Micuțul, văzînd că nu mă depărtez, s'a sculat de jos și tot uitîndu-se la mine, ajunse din urmă pe surioara lui și încleștîndu-i-se de poală, porniră cu toții înainte.

N'am îndrăznit să mă mișc, să nu sperii iar pe copilaș. Coblizanii tot ochindu mă, s'au depărtat încet trecînd grohotișul, urcînd piscul de pe marginea șoselei. Lîngă o curte se opriră. La poartă, o bătrînă luă copilul din brațele fetei

care, scăpată de grijă, prinse pe al doilea de mină și o sbughi în fundul curții.

Liniștit de soarta lor, m'am îndreptat spre casă. Figura voinicului cu oala pe cap și pîlcul celor-l'alți nu-mi eșeau din minte.

Atîta pricepere și putere într'un trup așa de fraged nu mult mai mare de cît oala care o purta în cap, atîta încredere în rolul său de conducător, atîta simț al datoriei — te lăsau uimit.

Noi, oameni mari de la orașe, am fi fost perduți în imensitatea aceea de pietroaie, pe cînd vlăstarele acelea se simțeau ca în elementul lor.

Dacă, pe lingă practica vieții, s'ar putea da copiilor de țărani o adevărată și potrivită școală, ce mintoși oameni ar fi țărani noștri!

Dacă hrana lor ar fi măcar cît a cîinilor din curțile boerești, iar nu mămăligă putredă și cu fărîma de legumă, ce oameni voinici și de ispravă ar fi țărani aceștia!

Dr. CR. BASARABEANU.

LOGODNICA

DIN ADA NEGRI

El zise: «Plec — și munții și oceanul
Or să despart'a noastre brațe 'ntinse.
O, cugetă la mine 'n vremea asta!

Așteaptă-mă. Pe inimile noastre
Uitarea 'n veci nu'și va întinde somnul.
Iubirea noastră, suferind, va crește.

Și ea — a așteptat. Minute, ceasuri
Și luni și ani, ani lungi de dor, de lăcrămi,
Trecură făr' o rază, făr' o floare

În păru-î de fecioară, des și negru.
 Și cînd de pe-al ei chip căzu podoaba
 Și dulcea strălucire-a primăverii,

Și o sbîrcitur' adîncă pe figură-î
 Rînji (căci picătura sparge pîtra)
 El — în sfîrșit — din depărtări se 'ntoarse.

Dar nu sbucni nici lava înfocată
 De sărutări, nici vechea lor iubire.
 Ea lung privi stăpinul, și el sclava,

Să'si mai găsească formele-adorate
 Odinioară... Și 'nlemniți stătură
 Cu ochii în pămînt. Părăgini triste!

Prăpastia 'ntre ei se redeschise.

A. VLAHUȚĂ.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DE PE BĂRĂGANUL PRESEI

— SOBOLII INTELLECTUALI —

Mare țîfnă și ferventă exploatare de subiect din partea agerilor critici de pe la gazete, — al căror număr, de alt-fel, de cînd nu ne mai uitarăm la ei, scăzu cu doi și nu dintre cei mai puțin valoroși: Viction de la *Apărarea Națională* și Purion de la *Gazeta Liberală* au depus condeiul, — acesta din urmă dimpreună cu gazeta... Și în zadar în locul lor au răsărit alți *Geți* pe la unele reviste, căci pe cei-l'alți, pe cei dispăruți, nu vor putea nici odată să-i egaleze...

Să venim însă la vorba noastră. Mare țîfnă și învierșunată exploatare de subiect din partea agerilor critici cîți au mai rămas pe la gazete: La Iași s'a format, nu de mult, un comitet pentru adunarea fondurilor necesare ridicării unui monument marelui prozator Ion Creangă. Într'una din serile din

urmă acest comitet a ținut ședință, la care n'au asistat de cît șapte membri din unsprezece... Asta n'ar fi încă nimic, — dar ascultați mai departe : « Trei din cei absenți fuseseră reținuți «de afaceri, iar al patrulea... ah ! al patrulea ! Citiți aceste «rînduri pe cari le-a trimis comitetului : «Onoarea cu ridicarea unui monument lui Ioan Creangă pot, s'o facă acei cari nu l'au cunoscut ; eă care l'am prea cunoscut cite parale făcea și face chiar, ca așa cum se zice povestitor, nu mă pot preta la așa ceva»...

Și de aci, trage-î critical indignat : «E de necrezut, dar această fenomenală scrisoare există și e datorită știți cui? unui preot!... Mărturisească ori care cititor că nu a mai pomenit vr'odată o măi *revoltătoare* declarație — și încă din partea unui preot!... Autorul acestui act atit de *nechibzuit*, care tăgăduște una din cele măi frumoase glorii ale acestei țări, nu și-a dat oare seama de ce *odioasă* faptă săvîrșește prin *ofensarea* memorinî marelui povestitor, măi ales că *nechibzuitul* este un preot!... E de *neertat*... să-î *conteste* or-ce merit ca scriitor... Ce calificativ i s'ar cuveni, măi ales că aici e vorba de un preot!... E *păgînesc* lucru ce a făcut acel preot; e o *răutate* a cărei mărime nu o poate egala de cît *indignarea pe care a provocat-o în toată suflarea romîncască*...»

Ba mă rog, să avem pardon: or cît de ager ar fi critical *Epocei*, de astă dată însă de sigur s'a azardat prea mult vorbind în numele întregii suflări romînești, înainte de a-și fi luat măcar precauțiunea s'o intervieweze conform regulelor jurnalisticeî moderne... Suflare romînească suntem și noi, dar înzadar ne întrebăm *indignarea* în fața faptei săvîrșite de preotul *Epocei*, — ea nu răspunde la apel; și multă altă suflare romînească măi cunoaștem, care simte, și nu se indignează, la fel.

Declarația preotului în chestiune *revoltătoare*? De ce? Fiind că omul nu poate gusta pe Creangă, ci găsește că *nu face parale* ca povestitor?... Dar măi întiîu, este un drept al

fie-căruia d'a fi mărginit în gusturile, întocmai ca și în simțurile sale ; este un cusur omenesc ca or-care altul, și pentru care cineva n'are nici de fel să provoace *indignarea* cuiva, cît mai de grabă *compătimirea* oamenilor întregi. Și apoi, întru-cît poate fi o *ofensă* pentru memoria unui Creangă, faptul că se găsește un prost care nu-l pricepe, și o spune aceasta?... Ast-fel de proști mai sînt încă de sigur mulți, și vor fi întotdeauna, — dar românul n'a zis și nu zice nici-odată că prostia din naștere e *de neertat*... Din contra.

Tot ast-fel, cine *s'a indignat* oare atunci cînd unui ager critic de pe la gazete i-a abătut, de pildă, într'o bună dimineață, să *declare* că poezia populară romînească nu face două parale, că e sarbădă, fără energie, fără colorit și mai știm noi ce?... Toată suflarea romînească — noi putem să afirmăm aceasta fără s'avem nevoie s'o mai intervierwăm — toată suflarea romînească, adică atîta, puțină, cită a luat cunoștință de acea *declarație*, n'a zis și n'a putut să zică decit : «Săracul! Iată un om care nu simte, care nu poate gusta frumusețile poeziei populare romînești! iată un biet beteag căruia o comoară întregă de armonii nu-i spune nimic, — e literă mută și moartă pentru dînsul!»... Și l-a plîns. căci de milă lucru este ; dar de indignare ? nu, nici odată.

Și am mai putea să înmulțim exemplele. N'am văzut oare chiar zilele acestea, pe un altul din Karrisonii aceștia rămași încă pe la gazete, *declarînd* și dînsul, în chipul cel mai solemn, prin coloanele ziarului *Secolul XX* că poeziile inedite ale lui Eminescu, nu fac — tot cum spunea și cel-l'alt Karrison despre poezia populară — două parale, și mai *declara*, tot pe garanția lui, a lui Karrison, că ele «nu vor avea nici o trăinicie», de oare-ce... «*nu sunt de talie*»...

Bietul Karrison ! Bieții Karrisoni ! Ei nu văd, ei nu simt ; ei sînt ca sobolii din fabula-satiră a lui Heine :

Ce tot spun oamenii prostii
De raze și lumină de soare?...

Pentru dînșii, așa ceva nu există ; poezia populară ? o vezi

d-ta? proza lui Creangă? flecărie goală! poezia lui Eminescu? monstru fără talie...

Sărmanul popă, — sărmanul critic!

Dar despre acesta din urmă, despre criticul indignat împotriva popii adică, avem să mai perdem noi în curînd citeva vorbe...

I. G.

I E L E L E

In farmecul serii
 Supuse 's tăcerii
     Cîmpiile 'n floare,
 Doar luna bălaie
 Se scaldă 'n păraie
     Incet curgătoare.

Pe molcome vînturi
 Vin tainice cînturi
     Și glasuri ciudate:
 Căci duhul pierzării
 La marginea zării
     Din aripe bate...

Indeamnă 'ți fugarul
 Să taie hotarul
     Ca gîndul de iute!
 N'auzi tu pe cale,
 Cîmpoaie, țimbale
     Și vîers de-alăute?...

Sint iele măiastre
 Pe urmele voastre, —
     Pe voi vă vinează!

— Prea sfînta Marie
Din nalta tărie
    Ne aibă in pază !

Voinicul d  pinten...
Fugarnicul sprinten
    Se duce săgeată,
 i sboară  oime te...
T rzi , căci sose te
    S lbateca ceată !

La mijloc  i prinde
 i 'n juru-le 'ntinde
    O horă p gin ...
Lung hohot  dealul :
Voinicul  i calul
    Se zbat in  arin  !

Iar ielele, fetele,
    Nouă surori,
I i spulberă pletele
    P n  la nori,
 i fluer 
 uer ,
    Chiot  'n lun  ;
In lan uri
De dan uri
    Se 'ntind  i s'adună ;
S lbatece c nt 
 i iar  i s'av nt 
    In goană nebună !

RĂSPUNSURI

H. C. Loco. Corecte ca formă, — nici una publicabilă. «Bătrînii» parc'ar vrea să fie ceva, dar spune lucrurile așa pe șleaț și fără nici o tresărire, că e să te'trebi: ce caută rimele în bucățile asta de proză? Ș'apoi, pledați o cauză lămurită și ciștigată de mult. «Peste un secol» e cea mai pretențioasă, și cea mai slabă. Toată urzeala e încilcită, firele deslinate, rupte, și nu știți cum să le mai inozi. Așa — ca să vedeți și D-voastră cit de ușor se poate cunoaște și după scris, nu numai după glas, omul care nu-î sincer și țipă fără să-l doară nimic, — să luăm bunăoară două versuri și să le punem alături. În strofa 'ntîi spuneți:

Și m'apuc' un dor de moarte și de liniște eternă...

Liniște eternă decî! Și 'n strofa următoare :

Moarte vin,... dar peste-un secol mă învie, te rog, iară...

Ei, așa liniște eternă — mai înțelegem și noi. Faci contract cu moartea pe-o sută de ani, îți lași ceva economii la Casa de Depunerî, și zici lumii: la revedere.

V. L. Turnu-Severin. Nu ne putem lua ast-fel de însărcinări. Păstrați-vă manuscrisul.

V. V. Cernăuți. Din bucățile pe cari ni-le trimeteți, nu putem alege nimic, — sint, în adevăr, lucruri de începător. Dacă e său nu un poet în D-voastră, asta nu se cunoaște pân' acum. — Ca să vă faceți o frumoasă limbă literară, citiți pe Eminescu, pe Creangă, pe Delavrancea și pe Caragiale. Și după ce-î veți citi — recitiți-î. Iar ca să aveți talent, vă trebuie întîi și 'ntîi o inimă mare, mare și bună și pururea deschisă, ca să intre 'n ea de pretutindenî iubirea, grijile, temerile și speranțele, suferințele și bucuriile vieții altora, ca să se umple și să răsunе mereu de zbciumul vastului ocean de vieți, ca acele ghiocuri sonore, cari păstrează vecinic, cum spune poetul, în forma lor ceva din indoirea valurilor, și 'n vuetul lor neîntrerupt ceva din zgomotele mării. Numai așa veți înțelege sufletul omenesc. Numai așa veți putea reproduce în D-voastră cite ceva din formele și din zgomotele vieții de afară. — Vă mai trebuie deprinderea de a observa lucrurile cu privirea pururea atentă a omului chiămat să le scrie, să facă și pe alții să le vadă prin ochii lui; apoi răbdare vă mai trebuie, și multă voință și putere de muncă: zile, săptămîni întregi să așteptați cuvintul cel adevărat, și să nu vă descurajați, ori cit v'ar întîrzia, — este pregătirea înceată a operei traînice; natura însăși are nevoie de timp ca să-și urzească frumusețile ei. «Versurile cari-mi plac mai mult dintr'ale mele, ni spunea odată un prieten poet, sint cele pe cari le-am așteptat mai mult, iar cele cari n'au venit încă îmi plac și mai mult.»

A. G. Galați. «Defectele mai bătătoare la ochi»?.. Sint cam multisoare. Spuneți în introducere (și cu ce stăruință!) lucruri de cari n'aveți nevoie și nici nu vă mai gîndiți la ele 'n cursul nuvelei. De ce ne descrieți, pe-o pagin' aproape, li-vada de pruni a Vălenciî, cînd nu se 'ntîmplă nimic cu ea? Ce-mi pasă mie de toată puterea și voinicia lui Stan, dacă nu-l văd folosindu-se de ele în nici o împrejurare? Unde vedeți D-voastră hazul cu «naframa Saftei»? Hora nu se vede. Omorîrea orîndurului ș'a mă-sei nu se vede, — așa că adevăratul ucigaș, dacă e cine-va, nu-î Gheorghîță, ci... autorul nuvelei. Dar toate situațiile grave, unde-ar trebui să vă opriți și să lucrați cu multă grijă, sint prinse numai așa în ace cu gămălie, ca niște tipare de hîrtie, și 'n schimb, la pagina 5, 6 și 7, ce de vorbă de clacă, ce de tigheluri și de floricele fără nici o trebuință! Dar sfișitul!... Cum vă vine, Doamne, să scrieți asemenea năsbîții? Pare că n'ați trăi pe lumea asta. E groaznic de artificial și de... sfărăitor. Nici nu se poate ceva mai de teatru de provincie.

RED.